

УДК 321.01

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ

Студ. Ю.В. Сичук, гр. БМР-1-16

Науковий керівник ст. викл. Н.В. Гребеннікова
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання: Розуміння суті та змісту політики, політичного життя, політичної системи суспільства за допомогою осмислення суспільного феномену влади і, насамперед, влади політичної. Всі елементи якої приводяться в дію за допомогою політичних відносин, основу яких становлять владні відносини, що ґрунтуються на засадах і доцільності політичної влади в суспільстві та державі.

Завдання. З'ясувати сутність влади, особливості її розвитку в суспільстві, реалізація владних відносин в сучасних умовах розвитку політичної системи, здійснення впливу як механізм зв'язку та функціонування політичної сфери.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження виступають явища і процеси політичної сфери, на які спрямована дія суб'єктів політики. Класи, соціальні групи, етнічні спільноти, окремі громадяни, громадсько-політичні організації є суб'єктами або носіями політичної влади, водночас вони і стосунки між ними є об'єктами владного впливу. До об'єктів політичної влади відносять також усі сфери суспільного життя - економічну, духовну, соціальну, науково-технічну, суспільство загалом. Феномен політичної влади є предметом дослідження не лише політології, але й таких суміжних з нею наук, як політична соціологія, філософія, політична психологія, теорія держави і права, теорія державного управління.

Метода та засоби дослідження. Проблема влади є центральною в політичній науці, тому методологічною основою дослідження стали наступні методи та концепції якими частіше користується політична наука, такі як легітимістська, реляціоністська, системна концепції, структурно-функціональний метод, аналізу і синтезу, логічні методи, а також методи емпіричних досліджень.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. До сьогодні феномен влади захоплює вчених. Галузь політичної науки, яка досліджує владу, називається *кратологією*. Існує ціла низка концепцій, що пояснюють сутність і механізм влади. Причинами такої прискіпливої уваги до проблем кратології є публічний характер політичної влади як її сутнісна атрибутивна властивість та специфіка самих владних відносин. Спираючись на дослідження цієї галузі політичну владу звикли розглядати з позиції інституціоналізму, як способу прояву політичної влади в суспільстві. Інституціоналізм у трактуванні сутності політичної влади особливий акцент робить на специфіці прояву управлінських відносин, які лежать в її основі. Зокрема це соціопсихологічний аспект прояву управлінських відносин політичної влади. Висвітлення особливостей функціонування і розвитку політичної влади нині належить до одних з найбільш актуальних питань політологічної проблематики. Матеріали дослідження можуть бути використані для підготовки та проведення семінарських занять з політології.

Результати дослідження. Владу розуміють як здатність і можливість реалізувати свою волю, впливати на поведінку та рішення інших людей. Політична влада є особливим різновидом загального поняття влади. Під політичною владою розуміють здатність суб'єктів нав'язувати свою волю індивідам, групам, масам, застосовуючи при цьому політичні інститути та ресурси держави. Кожна влада, якщо вона хоче бути ефективною, повинна спиратися на відповідні ресурси. Ресурси є основними елементами влади, які визначаються як засоби, за допомогою яких суб'єкт

має здатність впливати на інших суб'єктів. Такими ресурсами є, скажімо, право, офіційна ідеологія, армія, бюрократія, органи державної влади, поліція, державний бюджет, а також ресурси інформаційні, енергетичні, продовольчі та ін. Те, на які ресурси влада спирається залежить від типу суспільства, міри його розвитку.

Можливість розпоряджатися владою передбачає дотримання певних принципів. До основних належать: принцип збереження, дієвості, легітимності, принцип санкціонованих дій, колегіальності, відповідальності, культурності, самокритичності, відхід від всюдозволеності. Один із найважливіших принципів влади є її легітимність. Цей термін спершу означав “законність”, однак з плином часу його зміст змінився, і він став означати ставлення до діючої влади, яке склалося в свідомості населення, її авторитет, визнання, виправдання її рішень і дій. Будь-яка влада уявляє собою взаємозв'язок двох складових: з одного боку, примусу, домінування, певного тиску, а з іншого боку – підлягання йому, згоди і готовності виконувати волю носія влади, добровільного або недобровільного підкорення. Ось ця друга складова, що відображає авторитет влади, довіру до неї з боку населення, добровільність виконання її рішень. Компетентність влади тісно пов'язана з такою її характеристикою як авторитет, адже обидва поняття засновані на особистісних рисах самих суб'єктів влади – обсязі їх професійних знань й умінь, навичках фахової політико-управлінської діяльності. Легітимність – це здатність влади створювати і підтримувати свій суспільний авторитет, довіру до обраного політичного курсу та добровільну підлеглисть з боку населення. Невід'ємним елементом демократичного суспільства - опозиція, яка є об'єктивною неможливістю інститутів політичної системи реалізувати все розмаїття інтересів, властивих будь-якому суспільству. Політична опозиція – важливий і необхідний елемент політичної системи, що сприяє її ефективному функціонуванню. Протиставлення своєї позиції позиції більшості, своєї політики іншій політиці, пропозиція альтернативних ідей та методів щодо проведення того чи іншого.

Висновки. Влада є однією з фундаментальних засад політичного розвитку суспільства. Вона має правовий, економічний, духовно-ідеологічний характер, існує скрізь, де наявні будь-які стійкі об'єднання людей, тісно пов'язана з політичною сферою, є засобом здійснення і способом утвердження певної політики. Політична влада виникла раніше за владу державну і визначає реальну здатність соціальної групи чи індивіда виявляти свою волю. Вона є невід'ємною складовою загального визначення влади як форми соціальних відносин, якій властивий всеохоплюючий характер, здатність проникати в усі сфери людської діяльності. Поняття влади дає ключ до розуміння сутності та призначення політичних інститутів і процесів, самої політики

Ключові слова. Типи влади, концепції влади, принципи влади, політична влада, державна влада

ЛІТЕРАТУРА:

1. Політологія : навч. посіб. : [для студ. ден. та заоч. форм навчання (галузей знань 0305 та 0302)] / Гелей С. Д., Рутар С. М., Прокіп А. В., Кендус О. З.; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. — Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2010. — 151 с. — Бібліогр.: с. 150–151
2. Політологія : підручник / [В. Г. Антоненко та ін.]; за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка.— 3-тє вид., переробл., допов. — К. : Академія, 2010. — 567 с. — (Альма-матер) — Авт. зазнач. на звороті тит. арк. — Сер. заснов. 1999 р. — Бібліогр. наприкінці розд.
3. Піча, Володимир Маркович. Політологія [Текст] : конспект лекцій : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / В. М. Піча, Н. М. Хома. - 6-те вид., випр. і доп. - Львів : Магнолія плюс, 2006. - 188 с.